

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto.
Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne
vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za
večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. januarja 1907.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Zadružna zveza v Ljubljani koncem leta 1906. Podučni tečaj. Sestanek mlekarških zadrug in razstava masla. Letni zaključek. V l. 1906 registrovane jugoslovanske zadruge. Razstava zadružnih vin. Izvlečki. Stanje jugoslovanskega zadružništva k. l. 1906. Oglas. Zveza „svobodomiselnih“ zadrug. Pomen buteljskih vin domačega pridelka za povzdigo našega vinarstva. Kmetovalci, gnojite z razklejeno kostno moko. Občni zbori. Inserati.

Prvo letošnje številko našega lista pošiljamo vsem svojim zadrugam in vsem dosedanjim naročnikom, vrh tega pa še tudi drugim slovenskim zadrugam in znanim prijateljem zadružništva in sploh narodnega gospodarstva, s prošnjo, da si list naročijo.

Kdor to številko lista obdrži, ga smatramo naročnikom.

Zadružna zveza v Ljubljani koncem leta 1906.

S ponosom smo koncem leta 1905 razglasili, da je število zvezinih zadrug poskočilo na 285.

No — koncem leta 1906 ima Zadružna zveza v Ljubljani že 342 včlanjenih zadrug, ki se razdelijo po deželah sledeče:

Dalmacija:

22 posojilnic
4 konsumne zadruge
1 oljarska zadruga
1 klesarska zadruga

skupaj . 28 zadrug.

Goriško:

4 posojilnice
3 vinarske zadruge
2 mlekarški zadrugi

skupaj . 9 zadrug.

Istra:

30 posojilnic
34 konsumnih itd. zadrug
1 vinarska zadruga
2 mlekarški zadrugi
1 mlinarska zadruga
1 zveza

skupaj . 69 zadrug.

Koroško:

1 posojilnica
1 konsumna zadruga
1 mlekarška zadruga

skupaj . 3 zadruge.

Kranjsko:

110 posojilnic
31 konsumnih, kmetijskih itd. zadrug
1 vinarska zadruga
39 mlekarških zadrug
1 zeljarska zadruga
1 sadjarska zadruga
1 živinorejska zadruga
1 oljarska zadruga
1 stavbinska zadruga
2 žrebljarski zadrugi
1 mizarska zadruga
1 sodarska zadruga
1 sodavičarska zadruga
1 čevljarska zadruga
1 tiskarna
1 zveza

skupaj 194 zadrug.

Stajersko:

16 posojilnic
13 kmetijskih itd. zadrug
1 vinarska zadruga
1 stavbinska zadruga

skupaj . 31 zadrug.

Trst z okolico:

3 posojilnice
 5 konsumnih zadrug
 skupaj . 8 zadrug.

Rekapitulacija:

Dalmacija . . . 28 zadrug
 Goriško 9 „
 Istra 69 „
 Koroško 3 zadruge
 Kranjsko . . . 194 zadrug
 Štajersko . . . 31 „
 Trst z okolico 8 „
 skupaj toraj . 342 zadrug i. s.

186 posojilnic
 88 kmetijskih, konsumnih itd. zadrug
 44 mlekarških zadrug
 6 vinarskih zadrug
 2 oljarski zadrugi
 1 zeljarska zadruga
 1 sadjarska zadruga
 1 živinorejska zadruga
 1 mlinarska zadruga
 2 stavbinski zadrugi
 2 žrebljarski zadrugi
 1 mizarska zadruga
 1 sodarska zadruga
 1 sodavičarska zadruga
 1 črevljarska zadruga
 1 klesarska zadruga
 1 tiskarna
 2 zvezi

skupaj 342 zadrug

Zadružna zveza v Ljubljani izvršila je v letu 1906 — 151 revizij, prejela in rešila 15.297 dopisov ter imela čez 40 milijonov kron prometa.

Podučni tečaj.

Kakor smo že v zadnjih 2 številkah naznanili, priredi zveza za svoje zadruge podučni tečaj.

Ta tečaj vrši se od torika dne 15. januarja do sobote dne 19. januarja 1907.

Predavalo se bode vsaki dan od 8.—12. ure predpoldne in od 2.—6. ure popoldne.

Za predavanja določile so se sledeče snovi:

Ustanavljanje posojilnic in drugih zadrug.

Poslovanje posojilnic in drugih zadrug.

Knjigovodstvo posojilnic in drugih zadrug.

Zaključevanje računov pri posojilnicah in drugih zadrugah.

Pristojbine, davki in kolekovanje.

Zadruge in oblasti.

Trgovski poduk.

Če bode čas dopuščal, bode se predavalo še tudi o drugih zadružnih stvarih.

Predavanja se vršé v dvorani kršč. soc. zveze (poslopje „Union“) v Ljubljani.

Skrbeli bodemo, da si bodo mogli udeleženci tečaja ogledati poleg drugega tudi uzorno gospodarstvo v Marijanišču.

Da pa podučni tečaj doseže svoj namen, je potrebno, da je dobro obiskan.

Priglašeni je že prav lepo število vdeležencev, vendar še pa ponavljamo svoj poziv na vse svoje zadruge, da se tečaja vdeležijo i. s. v prvi vrsti po onih osebah, ki vodijo posle in knjige.

Prosimo pa nujno svoje zadruge, da nam takoj pošljejo prijave i. s. koliko oseb in katere da pošljejo k podučnemu tečaju.

Opozarjamo še, da se vrši neposredno pred podučnim tečajem, t. j. v pondeljek dne 14. januarja 1907 sestanek mlekarških zadrug, spojen s predavanji in razstavo masla.

Sestanek mlekarških zadrug in razstava masla.

Kakor smo v zadnjih dveh številkah „Narodnega gospodarja“ razglasili, vrši se v pondeljek dne 14. januarja 1907 v Ljubljani v hotelu „Union“ „Sestanek mlekarških zadrug in razstava masla“.

Za to prireditve določilo je zvezino načelstvo sledeči vspeored:

- 1.) Živinoreja in mlekarstvo. (Predava mlekarški nadzornik g. Legvart.)
- 2.) Mlekarstvo. (Predava ravnatelj kemičnega preskuševališča g. dr. Kramar.)*
- 3.) Mlečna trgovina. (Predava zastopnik „Gospodarske zveze“ v Trstu g. Rosman.)
- 4.) Mlekarško zadružništvo. (Predava g. Rožman.)
- 5.) Ogled razstavljenega masla.
- 6.) Ogled mlekarških strojev.

Vabimo vse mlekarške zadruge, da se te prireditve zanesljivo udeležijo, na vsak način naj pošljejo tudi svojega mlekarja.

Za razstavo masla nam pošljejo zadruge nardalje do 10. januarja 1907 ¹/₂ kg masla.

Za pošiljatev masla porabijo priposlano jim škatljico.

Ob enem naj pošljejo vprašalno polo, koje v vseh točkah natančno izpolnijo.

Niti na škatljici, niti na vprašalni poli ne sme biti razvidno ime zadruge.

Kakor hitro prejmemo škatljico z maslom in pa izpolnjeno vprašalno polo, dobi oboje svojo številko, katero številko tudi zadrugi naznanimo.

*) Gosp. ravnatelj dr. Kramar se bode oziral v prvi vrsti na važnost rednega preskuševanja mleka.

Maslo bodo presojevali priznani strokovnjaki, domači in tuji, po že vnaprej določenem načinu, ti bodo maslu določili red i. s. „izborno“, ali „fino“, ali „dobro“; maslo se bo preskušalo tudi na toščobo in vodo.

Vsaki zadrugi bode se že pri razstavi naznanil red, ki se je priznal maslu.

Zadragam se nudi prilika, da na razstavi primerjajo svoj izdelek z izdelkom drugih zadrug ter vidijo, kako strokovnjaki presojujejo maslo.

Seveda se bode o vseh nedostatkih, ki se na maslu najdejo, takoj razpravljalo.

Za razstavo masla zadruga celo nič ne plačajo; zadenejo je samo le stroški za $\frac{1}{2}$ kg masla in poština.

Na avstrijskem jugu še ni bilo take prireditve; temvečja je torej dolžnost mlekarskih zadrug, da se je vdeležijo ter tako podajo svetu sliko o vrednosti našega mlekarskega združništva.

Letni zaključek.

„Zadružna zveza“ v Ljubljani trudi se pošteno, da vse njene zadruga pravilno zaključijo svoje račune.

Zveza stori vse, da zadrugam to precej težavno delo olajša, brez, da bi jim s tem povzročila kake občutne stroške.

Kakor koncem vsakega leta, razposlala je tudi koncem leta 1906. vsem svojim zadrugam brez posebnega naročila vse potrebne tiskovine i. s.:

1. Računski zaključek;
 2. Inventar;
 3. Zapisnik občnega zbora;
 4. Prošnja za izbris in vpis članov načelstva ter vpis premembe pravil v združni register;
 5. Prijava za združni register;
 6. Vloga v smislu § 35. združnega zakona;
 7. Izkaz neposrednih pristojbin.
- Za posojilnice smo pridejali:
8. Izpisek iz knjige hranilnih vlog;
 9. Izpisek iz knjige posojil;
 10. Podpisi;
 11. Mesečni izkazi;

za kmetijske, konsumne itd. zadruga pa smo priložili tudi pole za zapisovanje blaga.

In zdaj pa hočemo pojasniti, kako se naj vse te tiskovine porabijo — oziroma pojasniti vse, kar morajo zadruga sedaj ob začetku novega leta storiti.

Prvo, najvažnejše in najbolj trudapolno delo je:

„Zaključevanje računov“,

oziroma sestava

Računskega zaključka za leto 1906.

Najprej pogledajmo si nekatera zakonita določila, ki se tičejo računskega zaključka.

V § 22. zadnji odstavek veleva združni zakon, da mora načelstvo nardalje v prvih šestih mesecih vsakega poslovnega leta razglasiti za preteklo leto računski zaključek z bilanco vred.

V tem razglasu mora se posebno navesti število članov, koje je imela zadruga ob času zaključka (t. j. koncem poslovnega leta) potem število članov, ki so tekom leta pristopili in izstopili, kakor tudi število deležev, ki so obstali koncem leta ki so prirastli tekom leta in ki so se tekom leta odpovedali ali izplačali.

Ako se temu določilu ne vstreže, grozi § 87 združnega zakona članom načelstva in nadzorstva z denarno kaznijo do 200 K. Naše zadruga razglašajo, kakor gori predpisano, svoje računске zaključke v našem listu „Narodni Gospodar“; mi sami pazimo, da se izvrši razglas pravočasno in da se razglasi tudi vse, kar je zakonito predpisano — s čimer preprečimo sicer morebitne kazni.

Vse zadruga, ki še ne razglašujejo svojih računskih zaključkov v „Narodnem Gospodarju“ — pozivamo v njih lastno korist, naj pri letošnjem občnem zboru spremenijo svoja pravila v toliko, da razglašujejo za naprej svoje zaključke v „Narodnem Gospodarju“.

Pripomnimo tu, da pošljamo svoj list „Narodni Gospodar“ pojedinim trgovskim sodnijam, ki se toraj na ta način lahko prepričajo, da je zadruga pravilno razglasila svoj računski zaključek in pravočasno in pravilno sklicala svoj občni zbor.

Nadalje določuje združni zakon v § 35 — prvi odstavek — pod že prej navedeno denarno kaznijo, da mora dati načelstvo na zahtevo vsakemu članu zadruga prepis računskega zaključka — pri čem lahko zahteva povračilo tozadevnih stroškov.

Mi pa pravimo, da naj dobi vsaki član zadruga izvod računskega zaključka; poslovanje naših zadrug je javno, torej se ne skriva pred nikomur — najmanj pa pred lastnimi člani — posojilnice pa lahko dajo računski zaključek tudi svojim vlagateljem.

Vsaka zadruga naj toraj da natisniti zadostno število zaključkov, pri čem naj vpošteva, da pomeni en sto zaključkov več ali manje pač le zelo malenkostno razliko v ceni.

Vsem zadrugam preskrbimo natis računskih zaključkov mi i. s. v „Združni tiskarni“ — ki je edino le za zadruga namenjena.

Predno damo računski zaključek v tisk, ga natančno pregledamo; tiskarna nam da potem od vsakega zaključka korekturo — s čim je zajamčeno, da dobi vsaka zadruga popolno pravilne računске zaključke.

Svetovali bi, da dajo posojilnice z računskim zaključkom natisniti pregled vseh hranilnih vlog — pri vsaki vlogi stanje koncem l. 1906 — seveda s pripisanimi obrestmi vred; druge zadruga pa naj navedejo

kake koristne združne nauke ali pa dajo posebna pojasnila o svojem poslovanju.

Ker svetujemo, naj dobi vsak član izvod računskega zaključka že pred občnim zborom, saj ga mora prej pregledati, če hoče na občnem zboru o odobrenju računskega zaključka glasovati, — svetujemo tudi, naj se natisne na zadnji strani računskega zaključka popolno vabilo na občni zbor ali se pa priloži vsakemu zaključku na posebnem listku tiskano vabilo.

Kar se tiče zaključevanja računov, oziroma sestave računskega zaključka, same poznajo starejše zadruge že to delo, toraj se ga ne bojijo več, a je mnogo zadrug, ki so v drugič ali celo prvič pri tem delu — vsem naj služijo sledeča navodila.

Ker ni pri vseh različnih zadrugah poslovanje jednako, tudi ne morejo biti pri vseh računski zaključki popolnoma jednaki. Radi tega delimo svoja navodila v dva dela i. s. A) za posojilnice, — B) za druge zadruge.

A) Posojilnice.

Blagajniški dnevnik za l. 1906. moral se je koncem decembra 1906 zaključiti, ker v leto 1906 se ne sme več vknjižiti noben denarni prejemek in noben denarni izdatek; vendar si pa pustimo za l. 1906 jedno ali dve prazni strani — za tema pričnemo s vknjiževanjem za leto 1907.

Za leto 1906 izvršimo pa še nekaj vknjižb: izpeljemo še namreč kapitaliziranje hranilnih obrestij, pripis obresti tekočega računa, poštne hranilnice itd.

Vsak pravi strokovnjak knjigovodstva bo razumel, zakaj to storimo; poslužujemo se namreč našega blagajniškega dnevnika kot primanote, koje naše posojilnice, poznavši le denarne prejeme in izdatke, ne rabijo in ne vodijo.

Da se te vknjižbe ne zavlečejo in se nas kdo ne loti z očitanjem, da svojega dnevnika za l. 1906 ne zaključimo pravočasno — pričnimo takoj z delom:

V roke vzamemo „Knjigo hranilnih vlog“ in gremo od vloge do vloge; pri vsaki vlogi preračunamo vse obresti — naši marljivi računarji so sicer to storili že sproti in so si s tem sedanje delo zelo olajšali; če so obresti zračunane, zračunamo še koliko obresti nam je za l. 1906 h glavnici pripisati — to zračunamo, če od skupnega zneska vseh v l. 1906 v dobro predpisanih obresti odštejemo skupni znesek vseh v letu 1906 v breme pisanih obresti — kar ostane, pripišemo kot kapitalizovane obresti v dobro h glavnici — na to pa še izračunamo stanje glavnice — t. j. od skupne svote vseh v l. 1906 kot glavnica v dobro pisanih zneskov — vštévši seveda za l. 1906 kapitalizirane obresti — odštejemo svoto vseh v letu 1906 kot glavnica v breme pisanih zneskov, t. j. izplačanih vlog. Preostanek vpišemo kot saldo glavnice. Potem napravimo črte, seštejemo vse zneske z

leta 1906 v vseh rubrikah — znesek glavnice mora biti na obeh straneh jednak — in istotako znesek obresti.

Pod temi skupnimi svotami napravimo spet črto in pišemo s 1. jan. 1907 „saldo“ v dobro.

Taka izpeljava s svojimi tujimi izrazi n. pr. saldo — pa našim računarjem, ki se niso učili knjigovodstva, — ne prija ravno; to nas je napotilo, da smo sestavili novo hranilno knjigo, ki jo nekatere posojilnice že imajo i. s. rajši imajo kot dosedanjo.

Ker je naša nova hranilna knjiga jako preprosta, ne bo treba za zaključevanje pojedinih vlog obširne razlage.

Tako se zaključijo vse vloge.

Iz knjige „Hranilnih vlog“ napravi se izpisek vseh vlog.

Zaključne svote tega izpiska morajo soglašati i. s.:

1. „Stanje koncem leta 1905“ s zneskom hranilnih vlog v bilanci za l. 1905.

2. „V računskem letu (1906) vloženo“ — s skupno svoto, ki jo izkazuje veliki blagajniški dnevnik (razdelnik) med prejemki — rubrika b) „Hranilne vloge.“

3. „V računskem letu (1906) vzdignjeno“ — s skupno svoto, ki jo izkazuje veliki blagajniški dnevnik (razdelnik) med izdatki — rubrika b) — kot „Vzdignjene hranilne vloge“.

Skupni znesek „kapitalizovanih obresti“ nesemo pa takoj v blagajniški dnevnik za l. 1906 in ga pišemo med izdatke kot kapitalizovane obresti — in ob enem ravno tako med prejeme — s čim toraj na stanju blagajne koncem l. 1906 celo nič ne spremenimo.

Skupno stanje konec leta 1906 — pa pride v bilanco — med pasiva — kot „hranilne vloge“.

Nadalje se lotimo knjige posojil.

Pri vsakemu dolžniku napravimo obračun i. s. glede glavnice in glede obresti.

Pri glavnici upoštevamo, koliko je je bilo začetkom leta 1906. — koliko je je morda prirastlo v letu 1906, — koliko se je vrnilo v letu 1906 — in koliko glavnice je ostalo na dolgu koncem l. 1906.

Pri obrestih vpoštevamo, koliko smo jih v letu 1906 v breme pisali i. s. — prenos morda l. 1905 zaostalnih obresti — in obresti vse glavnice za l. 1906 — nadalje, koliko smo jih v dobro pisali i. s. v l. 1905 za l. 1906 predplačanih obresti — ali pa od glavnice, ki se je v letu 1906 vrnila; konečno najdemo, da so vse obresti, ki so za leto 1906 v breme pisane, ravno pokrite, ali pa je nekaj obresti še zaostalo, ali pa so se celo že predplačale za leto 1907.

Seveda napravimo pri vsakem računu zaključek.

(Se nadaljuje.)

V letu 1906 registrovane jugoslovanske zadruga.

Tek. št.	Z a d r u g a	D e ž e l a	Poslovni jezik	Je članica Zadružne zveze v Ljubljani
1	Bane, konsumno društvo	Tržaška okolica	slovenski	1
2	Baošič, obrtno-vjeresijska i privredna zadruga za pomorski ribolov	Dalmacija	hrvaški	—
3	Boljunec, hranilnica in posojilnica	Istra	slovenski	1
4	Braslovče, „ „ „	Štajersko	„	—
5	Brezovica, „ „ „	Kranjsko	„	1
6	Brežice, lastni dom	Štajersko	„	1
7	Bučka, hranilnica in posojilnica	Kranjsko	„	1
8	Cerklje, mlekarska zadruga ✓	„	„	—
9	Cerklje, kmečka mlekarna ✓	„	„	1
10	Čilipi, seoska blagajna za štednju i zajmove	Dalmacija	hrvaški	—
11	Dob, hranilnica in posojilnica	Kranjsko	slovenski	1
12	Dobje, posojilnica	Štajersko	„	—
13	Dobova, posojilnica	„	„	—
14	Dobrinjsko polje, gospodarsko trgovačko društvo	Istra	hrvaški	1
15	Dol, hranilnica in posojilnica	Kranjsko	slovenski	1
16	Dol. Vreme, mlekarska zadruga	„	„	—
17	Dol. Vrtojba, konsumno društvo	Goriško	„	—
18	Dolina, konsumno društvo	Istra	„	—
19	Drniš, pučka štedionica	Dalmacija	hrvaški	—
20	Dutovlje, vinarsko in gospodarsko društvo	Goriško	slovenski	1
21	Gabrovica, konsumno društvo	Istra	„	1
22	Gradac, seoska zajmovna blagajna	Dalmacija	hrvaški	1
23	Griže, hranilnica in posojilnica	Štajersko	slovenski	—
24	Gruda, prva konavoska vinarska zadruga	Dalmacija	hrvaški	—
25	Ilovik, konsumno društvo	Istra	„	—
26	Imotski, pučka štedionica	Dalmacija	„	—
27	Iž mali, potrošno obrtna zadruga	„	„	—
28	Jesenice (Obrovac) seoska blagajna za štednju i zajmove	„	„	—
29	Jurandvor, gospodarsko trgovačko društvo	Istra	„	1
30	Kale, seoska blagajna za štednju i zajmove	Dalmacija	„	—
31	Kamnik, hranilnica in posojilnica	Kranjsko	slovenski	1
32	Knežak, kmečka hranilnica in posojilnica	„	„	—
33	Komen, vinarsko in gospodarsko društvo	Goriško	„	1
34	Kontovelj, konsumno in gospodarsko društvo	Tržaška okolica	„	—
35	Kranjska gora, mlekarska zadruga	Kranjsko	„	1
36	Krško, zadružna tiskarna	„	„	—
37	Lembah, hranilnica in posojilnica	Štajersko	„	—
38	Lemberg, „ „ „	„	„	—
39	Leskovec, vinorejska zadruga	Kranjsko	„	1
40	Ljubljana, učiteljsko tiskovno društvo	„	„	—
41	Lun, potrošno-obrtna zadruga	Dalmacija	hrvaški	—
42	Mandaljena, seoska blagajna za štednju i zajmove	„	„	—
43	Maribor, Dom, delavska stavbinska zadruga	Štajersko	slovenski	—
44	Milna, seoska blagajna za štednju i zajmove	Dalmacija	hrvaški	1
45	Mirlovič-Zagora, seoska blagajna za štednju i zajmove	„	„	1
46	Moravče, ljudska hranilnica in posojilnica	Kranjsko	slovenski	1
47	Movraž, gospodarsko društvo	Istra	hrvaški	1
48	Muo, ribarska zadruga	Dalmacija	„	—

Tek. št. v.	Z a d r u g a	D e ž e l a	Poslovni jezik	Je članica Zadružne zveze v Ljubljani
49	Novigrad, seoska blagajna za štednju i zajmove	Dalmacija	hrvaški	—
50	Orašac, uljarska zadruga	"	"	—
51	Osek, hranilnica in posojilnica	Goriško	slovenski	—
52	Pobegi, kletarstvo	Istra	"	—
53	Podbabje, hrvaska pučka blagajna za štednju i zajmove	Dalmacija	hrvaški	1
54	Podlomk, mlekarška zadruga	Kranjska	slovenski	1
55	Polhov gradec, mlekarška zadruga	"	"	1
56	Poljčane, hranilnica in posojilnica	Štajerska	"	—
57	Polzela, " " "	"	"	—
58	Pomjan, " " "	Istra	"	1
59	Predoslje, mlekarška zadruga	Kranjska	"	1
60	Preko, potrošno-obrtna zadruga	Dalmacija	hrvaški	1
61	Proložac, hrvatska pučka blagajna za štednju i zajmove	"	"	1
62	Prosek, gospodarsko društvo	Tržaška okolica	slovenski	—
63	Prosek, proseško-kontoveljska posojilnica in hranilnica	" "	"	1
64	Pučišče, prva dalmatinska klesarska zadruga	Dalmacija	hrvaški	1
65	Ribnica, hranilnica in posojilnica	Štajerska	slovenski	—
66	Ribno, mlekarška zadruga	Kranjska	"	—
67	Roč, gospodarsko trgovačko društvo	Istra	hrvaški	1
68	Selca — na Hvaru — selačka blagajna za šted. i zajm.	Dalmacija	"	—
69	" — na Braču — " " " " "	"	"	1
70	" " " prva dalmatinska klesarska zadruga	"	"	—
71	Selca nad Skofjokoloko, živinorejska zadruga	Kranjska	slovenski	1
72	Selnica, hranilnica in posojilnica	Štajerska	"	—
73	Selo, sirarska zadruga	Kranjska	"	1
74	Seničica, oljarska zadruga	"	"	1
75	Sladkagora, posojilnica	Štajerska	"	—
76	Sv. Gora, mlekarška zadruga	Kranjska	"	—
77	Sv. Jurij ob Ščavnici, hranilnica in posojilnica	Štajerska	"	—
78	Sv. Križ pri Kostanjevici, kmečka hranilnica in posojilnica	Kranjska	"	—
79	Sv. Marko niže Ptuja, bikorejska zadruga	Štajerska	"	—
80	Sv. Rupert pri Št. Jurju ob juž. želez., posojilnica	"	"	—
81	Sv. Tomaž, hranilnica in posojilnica	"	"	—
82	Sv. Vid, posojilnica	"	"	—
83	Sv. Vinčenat, gospodarsko društvo	Istra	hrvaški	—
84	Šmarje pri Kopru, kmetijsko društvo	"	slovenski	1
85	Šmartno pod Šmarno goro, hranilnica in posojilnica	Kranjska	"	1
86	Šmartno pri Litiji, kmečka hranilnica in posojilnica	"	"	—
87	Št. Ilj pod Turjakom, bikorejska zadruga	Štajerska	"	—
88	Št. Jur pri Kranju, mlekarška zadruga	Kranjska	"	1
89	Št. Lambert, hranilnica in posojilnica	"	"	1
90	Št. Vid, hranilnica in posojilnica	"	"	1
91	Trst, trgovsko obrtna zadruga	Trst	"	—
92	Trst, „Jadran“, slov. del. in obrtnijsko konsumno in gospodarsko društvo	"	"	—
93	Trst, podružnica osigurajoče zadruge „Croatia“	"	hrvaški	—
94	Tržič, Lastni dom	Kranjska	slovenski	—
95	Vanganel, konsumno in posojilno društvo	Istra	"	—
96	Vis, seoska blagajna za štednju i zajmove	Dalmacija	hrvaški	—
97	Vodice, mlekarška zadruga	Kranjska	slovenski	1

Tek. št.	Zadru ga	De ž e l a	Poslovni jezik	Je članica Zadrुžne zveze v Ljubljani
98	Vuhred, hranilnica in posojilnica	Štajerska	slovenski	—
99	Vuzenica, " " "	"	"	—
100	Zdole, posojilnica	"	"	—
101	Železniki, žrebljarska in železoobrtna zadruga	Kranjska	"	1
102	Žiče, hranilnica in posojilnica	Štajerska	"	1
103	Žusem, " " "	"	"	—

V letu 1906 se je toraj ustanovilo 72 slovenskih in 31 hrvaških zadrug.

Po deželah razdelijo se nove zadruge sledeče :

Dalmacija :

15 posojilnic	}	vse hrvaške.
3 konsumne zadruge		
2 ribarski zadrugi		
1 vinarska zadruga		
1 oljarska " "		
2 klesarski zadrugi		
<hr/>		
skupaj . 24 novih zadrug.		

Goriško :

1 posojilnica	}	vse slovenske.
1 konsumna zadruga		
2 vinarski zadrugi		
<hr/>		
skupaj . 4 zadruge.		

Istra :

2 posojilnici (slovenski)	}	
10 konsumnih zadrug (4 slov., 6 hrvaških)		
1 vinarska zadruga (slovenska)		
<hr/>		
skupaj . 13 zadrug.		

Koroško

se ni ustanovila nobena nova zadruga.

Kranjsko :

12 posojilnic	}	vse slovenske.
1 stavbinska zadruga		
12 mlekarških zadrug		
1 vinarska zadruga		
2 tiskarni		
1 oljarska zadruga		
1 živinorejska zadruga		
1 žrebljarska " "		
<hr/>		
skupaj . 31 zadrug.		

Štajersko :

20 posojilnic	}	vse slovenske.
2 stavbinski zadrugi		
2 bikorejski " "		
<hr/>		
skupaj . 24 zadrug.		

Trst z okolico :

2 posojilnici	}	slovenske
4 konsumne zadruge		
1 podružnica zavarovalnice (hrvaška)		
<hr/>		
skupaj . 7 zadrug.		

Po poslovnem predmetu porazdelijo se nove zadruge sledeče :

52 posojilnic (37 slovenskih, 15 hrvaških),	
18 konsumnih zadrug (9 slovenskih, 9 hrv.),	
2 ribarski zadrugi (2 hrvaški),	
3 stavbinske zadruge (3 slovenske),	
12 mlekarških zadrug (12 slovenskih),	
5 vinarskih zadrug (4 slovenske, 1 hrv.),	
2 tiskarni (2 slovenski),	
2 oljarski zadrugi (1 slovenska, 1 hrv.),	
2 klesarski " (2 hrvaški),	
1 živinorejska zadruga (1 slovenska),	
2 bikorejski zadrugi (2 slovenski),	
1 žrebljarska zadruga (1 slovenska),	
1 zavarovalnica-podružnica (1 hrvaška),	
<hr/>	
skupaj . 103 zadruge (72 slovenskih, 31 hrvaških).	

Razstava zadrुžnih vin.

Ker je nastopilo skrajno neugodno vreme, ki bi gotovo slabo vplivalo na vina, preloži se razstava zadrुžnih vin na ugodnejši čas.

Ni izključeno, da se priredi vinska razstava že prilikom zvezine skupščine.

Izвлеčki

tekočega računa se že razpošiljajo ; nardalje do konca tega meseca bode prejela vsaka zadruga izvleček.

Opozarjamo nujno vse zadruge, da priposlani jim izvleček takoj natančno pregledajo in ga primerjajo z lastnimi knjigami.

Vsaka zadruga naj potem zvezi potrdi pravilnost izvlečka, oziroma, če bi v izvlečku našla kako napako, zvezi to takoj sporoči.

Stanje jugoslovanskega združništva koncem leta 1906.

Z a d r u g e	Slovenske zadruge						Svota sloven- skih zadrug	Hrvaške zadruge		Svota hrvaških zadrug	Srbske zadr.	Skupna svota	Od teh so članice "Zadrugne zveze" v Ljubljani
	Goriško	Istra	Koroško	Kranjsko	Štajersko	Trst z okolico		Dalmacija	Istra		Dalmacija		
Posojilnice	33	6	28	143	76	4	290	70	29	99	6	395	186
Mlekarske zadruge	18	1	1	59	1		80		1	1		81	44
Bikorejske zadruge					12		12					12	—
Vinorejske zadruge	6	1		2	2		11	2	1	3		14	6
Trsničarske zadruge					1		1					1	—
Sadjarske zadruge				1			1					1	1
Kmetijska, konsumna itd. društva	15	10	2	46	25	20	118	13	30	43	10	171	88
Hmeljarske zadruge					1		1					1	—
Zeljarske zadruge				1			1					1	1
Oljarske zadruge				1			1	6		6		7	2
Mlinarske zadruge									1	1		1	1
Čebelarske zadruge								1		1		1	—
Ribarske zadruge								4		4		4	—
Obrtne zadruge						2	2					2	—
Krojaške zadruge	1						1					1	—
Čevljarske zadruge				1			1					1	1
Mizarske zadruge	1			1			2					2	1
Opekarske zadruge	1						1					1	—
Čipkarske zadruge				1			1					1	—
Žrebljarske zadruge				2			2					2	2
Sodarske zadruge				1			1					1	1
Sodavičarske zadruge				1			1					1	1
Rudarske zadruge								1		1		1	—
Stavbinske zadruge				4	3		7					7	2
Hotelske zadruge					1		1					1	—
Kopališke zadruge					1		1					1	—
Vodovodne zadruge				1			1					1	—
Mostovne zadruge				1			1					1	—
Tiskarne				3		1	4					4	1
Zadruge težakov in postreščekov	1			2			3	2	1	3		6	—
Eksportne zadruge								1		1		1	—
Zveze	1			2			3		1	1	1	5	2
Klesarske zadruge								2		2		2	1
Živinorejske zadruge				1			1					1	1
Zavarovalnica podružnica . . .										1*		1	—
	77	18	31	274	123	27	550	102	64	167	17	734	342

* Ta zadruga ima svoj sedež v Trstu.

Toraj 734 jugoslovanskih zadrug bilo je koncem leta 1906.

Zares velikanska številka, ki jasno govori, da pri Jugoslovanih zadružna ideja zmaga. Od teh 734 zadrug odpada na Slovence 550 zadrug, na Hrvate 167 in Srbe 17 zadrug.

Skoraj polovica vseh jugoslovanskih zadrug je včlanjeno v „Zadružni zvezi“ v Ljubljani.

Ko bodo vse jugoslovanske zadrug združene v jedni zvezi — t. j. v „Zadružni zvezi“ v Ljubljani, tvorile bodo ogromno, nepremagljivo gospodarsko moč.

Kdor pa skuša to zadržavati — ali pa hoče jugoslovansko zadružništvo celo cepiti na več malih, slabih — in vsled tega brezpomembnih zvezic, — je sovražnik svojega naroda.

Vse jugoslovanske zadrug v eno zvezo — in to je „Zadružna zveza“ v Ljubljani!

Oglas!

Odbor hranilnice in posojilnice v Strugah, reg. zadrug z neom. zavezo, je v svoji seji dne 16. decembra 1906 soglasno sklenil, da zniža obrestno mero pri hranilnih vlogah od $4\frac{1}{2}\%$ na 4% in pri posojilih od $5\frac{1}{2}\%$ na 5% , začeni s 1. februarjem 1907.

Za odbor:

Jernej Pogorelec.

Andrej Hočevar.

*Naj toče majhen sem možic!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil,
ker sem Kathreinerjevo kavo pil.*

Pristna
samo v izvornih
zavojih z imenom
Kathreiner.

Nihče naj bi ne pil
močno razburjajoče
zrnate kave nemešane!

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

sama se je obnesla za
najokusnejšo primes,
ki lahko
prebavna,
redilna in
krvotvorna
speši zdravje

Otroke
bi bilo samo
še navajati
Kathreinerjevo
kave.

Zveza »svobodomiselnih« zadrug.

Zadrugam se pošilja ta-le poziv:

„Slavna zadruga!

Neugodni sedanji politični preobrat na slovanskem jugu sili nas, da se združimo tesneje v boljšo obrambo nasproti sovražnikom. Narodna napredna stranka na Kranjskem je uvidela, da so njene politične namere odvisne od gmotnega gospodarskega napredka svojih somišljenikov, zato je sprejela v svoj program tudi ustanovitev „Zveze“ vseh svobodomiselnih zadrug na Kranjskem in v jugoslovanskih deželah v obče. Da je taka neodvisna „Zveza“ potrebna, dokazujejo pojavi raznih posojilnic in zadrug, ki naravnost zahtevajo od narodne napredne stranke ustanovitev neodvisne „Zveze“ s sedežem v Ljubljani, kot osredotočju slovanskega juga. Vsled tega obširno utemeljevanje nujne potrebe „Zveze“ ne smatramo za potrebno. Izvrševalni odbor narodne napredne stranke poveril je ustanovitev „Zveze“ posebnemu pripravljalnemu odboru, izvoljenemu iz vrste priznanih strokovnjakov na gospodarskem polju, kateri je že izdelal pravila za snujočo se „Zvezo“. Pripravljalni odbor „Zveze“ sledi pri snovanju te velepomembne zadrug načelu, da naj bi ista izvrševala svojo nalogo uzorno in uspešno takoj v prvem začetku svojega obstoja. Vsled tega smatra za neobhodno potrebno, da prične „Zveza“ poleg revizij takoj tudi s poslovanjem kot denarna centrala gospodarskih zadrug ter omogoči tako medsebojno denarno izravnavo s tem, da bode na eni strani skrbela za plodono naganje denarnih preostankov, na drugi strani pa podpirala zadrug ob času potrebe s posojili oziroma vlogami. Po mnenju pripravljalnega odbora bodi prva skrb snujoči se „Zvezi“ varovanje skupnih koristi svojih članic, ne pa nabiranje lastnega premoženja, ker bomo dosegli le z varovanjem skupnih koristi slovanskem gospodarstvu **svoj** višek. Za snovanje „Zveze“ potrebno je število najmanj 50 zadrug, vsled tega se obrača pripravljalni odbor na slavno zadrugo, da prijavi svoj pristop k „Zvezi“ in podpiše v to svrhu priloženo izjavo, katero blagovoli nasloviti na podpisanca, kot načelnika pripravljalnega odbora. Kakor hitro bode 50 zadrug prijavilo svoj pristop, sklical se bode ustanovni občni zbor, na katerem bodejo predložena zborovateljem zadružna pravila v odobritev, oziroma morebitno premembo, vršila se bode volitev odbora itd. Pripravljalni odbor pričakuje, da bode slavna zadruga s svojim pristopom k „Zvezi“ stopila v vrsto zaščitnikov skupnih koristi svojega stanu, ker le v združenju je moč. — Za pripravljalni odbor Jos. Lenarčič, t. č. predsednik.“

Na drugem mestu priobčujemo pregled vseh jugoslovanskih zadrug koncem leta 1906.

Lepo število jih je — 734.

Iz pregleda je razvidno, koliko je med temi kreditnih zadrug, mlekarskih zadrug, konsumnih zadrug, bikorejskih zadrug itd. — a med vsemi 734 zadrugami ne najdemo niti ene, ki bi se imenovala „svobodomiselná zadruga“.

Ker še torej ni nobene „svobodomiselne zadruga“, bo skoraj nemogoče, misliti že na svezo takih zadrug in se je toraj gornji poziv prezgodaj razposlal v svet; počakalo bi se ž njim lahko vsaj do 1. aprila, ker bi ga takrat vsakdo lažje spoznal za — dovtip.

Vse one, ki slučajno cel poziv prečitajo, opozarjamo na izpoved snovateljev, ki pravijo, da jih sili neugoden politični preobrat in da bodejo dosegli le z varovanjem skupnih koristi slovanskem gospodarstvu svoj višek; kdor pa hoče varovati skupne koristi, ne sme misliti na svoj višek.

Res je pa, da je Ljubljana sredotočje slovanskega juga; to so že davno spoznale jugoslovanske pridobitne in gospodarske zadruga, radi tega pa jih je že zdaj včlanjenih v „Zadružni zvezi v Ljubljani“ 350.

V doglednem času morajo biti pa vse jugoslovanske zadruga združene v „Zadružni zvezi v Ljubljani“ in takrat bo doseglo jugoslovansko zadružništvo svoj višek.

Pomen buteljskih vin domačega pridelka za povzdigo našega vinarstva.

Prav mnogi so povodi, ko se v boljših rodbinah, gostilnah, kavarnah, pri svečanostih in drugih prilikah servirajo buteljska vina. Za vzglede navedimo godovne dneve, praznike: Božič, Velika noč, odlikovanja, odhodnice, prijateljske sestanke, poroke i. t. d. V teh slučajih navezani so pri nas dandanes slavljenci na renska, italijanska, španska in grška vina, ali buteljska vina iz Nižje-Avstrijskega, Ogrskega, Hrvaškega i. t. d. O tem, da bi taka vina producirali pri nas n. pr. na Kranjskem iz vipavskih, razun pikolita, ki se pa silno malo napravlja, ali dolenskih vin dosedaj ni bilo slišati, še manj, da bi ista spravljali v večji meri v promet. Posamezni veleposestniki in vzgledni vinotržci si pač shranjujejo za svojo lastno rabo po nekoliko steklenic večletnega vina v svojih kletéh, v občno prodajo pa ne pribaja tako vino. Kar je dosedaj došlo v občni promet t. j. kar se je do dandanes spečalo pri nas buteljskih vin, bila so izven našega izvora in bodisi, da so bila dobra ali slaba, pristna ali ponarejena, draga so bila in so še. Dobiček iz te kupčije pa žanjejo tuji vinogradniki in vinotržci. Domačini podpiramo samo s tem le tuje vinarstvo, lastno pa zastavljamo.

Razmere so se spremenile.

Popred naši vinogradniki in vinotržci niso umeli z domače kapljice pripraviti zrela buteljska vina. V

največ slučajih niso imeli plemenite vinske kapljice, ki bi bila sposobna za v butelke. No, v po trtni uši rekonstruiranih vinogradih zasadili so pa mnogi naši umni vinogradniki najfinejše vinske sorte, ki nudijo najboljši pridelek, kojega je treba z umnim kletarjenjem pripraviti do popolne zrelosti in s tem dobimo prav dobra buteljska vina. Zadnja vinska razstava v Ljubljani novembra meseca lanskega leta nam je v to najboljši dokaz. Obiskovalci te razstave, kjer so se točila izključno le buteljska vina, se niso mogli dovolj prečuditi dobroti naših domačih vipavskih in dolenskih vin.

Kakor je pa sleharnemu znano, postaja dandanes produkcija vina vedno dražja. Nele da so delavske moči od leta do leta dražje in da jih vrh tega primankuje, ampak tudi zatiranje raznih živalskih in rastlinskih zajedalcev stane več in več. Če k temu še dodamo, da vinograde pogostoma zadenejo razne uime (slana, toča, suša, mokrota), potem ni čuda, da se smatra vinski pridelek riskiran. Zato pa moramo gledati, da ugodne dobre vinske letine kolikor mogoče gospodarsko izkoristimo. V to svrhu nam nudi pripravljanje buteljskih vin najboljši pripomoček. S spečavanjem takih vin si v prvo povečamo svoje dohodke in kar je postalo dandanes i važni činitelj, z buteljskimi vini povzdignemo ugled domačega vinstva. Kar je sposobno za v buteljke in se v njih obdrži več let zdravo, in plemenito in finega okusa, to je vredno, da se podpira in cení. Te lastnosti pa imajo naša buteljska vina.

Nadalje moramo računati z dejstvom, da nam bodo donašali naši vinogradi vedno več pridelka, ker se leto za letom več opuščeni vinogradov rigola in zasaja, ker so naši vinogradi šele v začetku rodovitosti in ker se jih vedno skrbneje obdeluje.

Z nami enako ali pa še umneje postopajo naši bližnji in daljni sosedi na Hrvaškem, Ogrskem, Spodnje Avstrijskem in na Južnem Tirolskem. Tudi tu pridelujejo vedno več vina, ki ga umejo z umnim kletarstvom na najvišjo stopinjo dovršenosti pripraviti. Ker imajo ugodnejše razmere (večjo gmotno podporo, kapital, ugodnejšo lego i. t. d.) in več produkcije, skušajo nam kolikor mogoče veliko svojih vinskih pridelkov vsiliti. V to jim služijo že vpeljane kupčije in dostikrat nižje cene. Zaradi tega postaja nevarnost za dobičkonosno razprodajo naših domačih vin, naj so vipavskega ali dolenskega ozemlja, leto za letom večja, kajti čim več se bode vina pri nas pridelalo in čim več ga nam bodo imenovane sosedne dežele oddale, tem nižja ali vsaj enako visoko bode ostala njih cena, dočim stroški produkcije rastejo. — Čeravno se po dosedanem stanju te konkurence tako hitro ni bati, pričakovati pa jo je čez nekoliko let. Najkrepkeje in o pravem času postavimo se tej nevarnosti v bran, če znamo že sedaj veljavo domačih

vin in njih konsum našim vinopivcem tako omiliti, in utrditi, da jih bodo vsled navade in priljubljenosti vedno raji pili kakor pa tuje. Dobra buteljska vina služijo v ta namen kot najboljše priporočilo (reklama).

Pa tudi sicer imajo buteljska vina za povzdigo gostilniške obrti največji pomen.

Marsikdo in marsikatera vesela družba si želi o gotovih prilikah boljše vinsko kapljico.

Vina, ki jih v pratežni večini točijo gostilničarji po naših mestih in trgih, so navadno nizke vrednosti (kvalitete). Ako se tedaj hoče zaužiti kaj boljšega, seči se je moralo dosedaj vedno po tujem blagu, ki naj je imelo ali naj ima morda fin okus in je dobro, vendar nam ugaja le kot posebnost, manj nam prija njegova dobrot, katere nismo navajeni in češče ne vemo ceniti. Kazi nam vrh tega privajen vinski okus. Navadno se vsakdo premisli, kedaj bode zopet pil tuje buteljsko vino, ki mu vsled nesoglasja s svojim okusom, bolj ali manj pokvari želodec ali zdravje in pregloboko izprazni žep.

Vse drugače je to pri buteljskih vinih domačega pridelka. Ta imajo isti okus, samo finejša in prikladnejša so, drugi dan ne čutimo nikakega glavobola ali drugih neugodnih posledic. Kar pa seveda i poštovanja vredno, tako draga ne bi bila. Zato si jih lahko večkrat privoščimo in gostilničarjem oziroma vinotržcem služila bi v povzdigo njih obrti, v dobro ime in reklamo.

Dosedaj se je po naših gostilnah in tudi sicer v obče, malo prodalo buteljskih vin; drugače in ugodnejše pa bi se razvile razmere s spečavanjem domačih vin v buteljkah.

Vsi ti nagibi naj napoté naše domače vinogradnike, ki imajo zasajene svoje vinske gorice s finimi vrstami, da si s sortiranjem pridobivajo buteljska vina, ki naj jih z umnim kletarstvom pripravijo do popolne zrelosti in jih potem kot taka spravijo v promet, seveda po primernih nepretiranih cenah.

Ugled našega vinstva bi se s tem zelo povzdignil. Od tacega postopanja bi imel posestnik sam največjo korist, ker bi dobrot njegovega pridelka zaslula.

(Konec sledi)

Kmetovalci, gnojite z razklejeno kostno moko!

Pod tem naslovom je izšel v „Nar. Gosp.“ sestavek kmetijsko-kemičnega preizkuševališča v Ljubljani. V tem članku je bilo povedano, da smo dosegli s triletnimi gnojilnimi preizkusi z razklejeno kostno moko na trdinah (rudninskih tleh) in barskih tleh prav dobre uspehe. Na podlagi preizkusnega izida smo potem kmetovalcem dobrohotno svetovali, da naj rabijo namesto Tomasove žindre razklejeno kostno moko kot gnojilo in to iz enostavnega razloga, ker

ima le-ta dvakrat toliko fosforove kisline v sebi je enakovredna Tomasovi žindri in v nekaterih slučajih celo boljše deluje od nje. Poleg tega pa je razklejena kostna moka dokaj cenejše gnojilo. Dejali smo, da vsakdo, ki rabi Tomasovo žindro namesto razklejene kostne moke, čisto po nepotrebnem zapravi 182 kron pri vagonu Tomasove žindre in smo to svojo trditev tudi s številkami dokazali. Ker trpe kmetovalci na ta način škodo za več tisoč kron je bila naša dolžnost, da smo jih na to opozorili.

Vsak strokovnjak mora vedeti, da imajo kmetijsko-kemična preizkuševališča prvo glavno besedo v gnojilnih vprašanjih. Naš članek je bil popolnoma objektivni in stvarni in zato se nam niti sanjalo ni, da bomo ž njimi razdražili sršene.

Toda glej v „Nar. Gosp.“ se je gosp. Gustav Pirc nenadoma preobrazil v agrikulturnega kemika, pobija naše izkušnje glede razklejene kostne moke ter očita preizkuševališču „lahkomiselnost“. Ne čutimo potrebe, da bi nas lajiki poučevali v kmetijsko-kemičnih vprašanjih in zato odkritosrčno priznavamo, da smo vse to, kar je povedal g. Gustav Pirc proti razklejeni kostni moki, že zdavnaj brali v različnih reklamskih spisih tvornic za Tomasovo žindro.

Omenjene tvornice delajo namreč iz čisto umljivih vzrokov kričečo reklamo za Tomasovo žindro ter obenem izkušajo izpodbiti ostala fosforova gnojila in med njimi zlasti razklejeno kostno moko in sicer s tem, da jih opisujejo kot malovredna in predraga. Če pa ima kdo pogum in jim oporeka, tega takoj strastno napadejo. Toda to delo ne izvršujejo tvornice same, ampak njih agenti.

V omenjenem članku g. Gustava Pirca se navajajo izidi gnojilnih preizkusov z razklejeno kostno moko, ki so bili napravljeni v Halle n. S., Proskavi, Weihenstephanu, Moskvi in v Stokholmu. Vsak strokovnjak pa mora vedeti, da zavisi učinek fosforovih gnojil od talnih in podnebnih razmer. Mi pa ne živimo niti v Proskavi niti v Moskvi in tudi ne v Stokholmu, ampak na Kranjskem. Da pa se omenjene razmere na Kranjskem popolnoma razlikujejo od onih zgoraj omenjenih severnih krajih, ve pri nas že vsak kmetijski otrok. Iz tega vzroka nimajo omenjeni preizkusni izidi za nas nobene vrednosti, ker ne dokazujejo prav nič.

V omenjenem članku se polaga posebna vrednost na izid preizkusov, ki jih je napravil z razklejeno kostno moko dr. Pavel Wagner v Darmstadtu. Dr. Adolf Mayer se je izrazil v svojem delu (Lehrbuch der Agrikultur-Chemie II. Bd. 2. Abt. 5. Aufl. stran 1057), ki mu je doneslo svetovno slavo, o Wagnerjevih preizkusih, kakor sledi: „Reakcija proti uporabi kostne moke izvira poglavitno od primerjalno neugodnega zadržanja v njej se nahajajoče fosforove kisline pri gnojilnih preizkusih od Wagnerja in Mär-

kerja v posodah (Töpfen), dočim je njeni uporabi praktična izkušnja na prostranih zemljiščih, posebno na Vestfalskem, Vzhodnem Pruskem in v provincijah ob Vzhodnem morju, zlasti na tleh, ki niso prerevna na fosforovi kislini, zelo ugodna. V čem da leži to protislovje, se je od tedaj vedno bolj razjasnilo. Videli bomo pozneje, da imajo preizkusi v posodah à la Wagner le omejeno porabnost, ker so v njih marsikateri vegetativni pogoji drugačni, kakor na polju in zlasti pa so izidi prenačljivi. Iz tega se vidi, da se to, kar navaja Wagner proti razklejeni kostni moki in kar trobijo tvornice za Tomasovo žlindro ter njih agenti lahkomišelnim kmetovalcem na uho, takorekoč v nič poizgubi.

Gospod Gustav Pirc je pozabil na to, da živimo v Avstriji in da pridejo za nas v prvi vrsti sodbe o kostni moki avstrijskih kapacitet na polju kmetijske kemije v poštev.

Pokojni sekcijski šef v c. kr. poljedelskem ministrstvu in nekdanji ravnatelj c. kr. kmetijsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju dr. Emerik Meissl pravi o razklejeni kostni moki z ozirom na gnojilne preizkuse, ki jih je napravil, sledeče: „Fosforova kislina v razklejeni kostni moki je tedaj povprečno, v kolikor pride množina pridelkov in pogostost boljših uspehov v poštev, prej ugodnejše nikakor pa ne slabjše, in kar se tiče dobrote pridelkov, prav tako dobro učinkovala, kakor fosforova kislina v Tomasovi žlindri.“ (Zeitschrift für landw. Versuchswesen in Oesterreich, 1898, str. 55).

Dvorni svetnik dr. W. Dafert, ravnatelj c. kr. kmetijsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju in pristav Reitmair sta se izrazila na podlagi napravljenih gnojilnih preizkusov sledeče: „Glede učinka fosforove kisline v razklejeni kostni moki se krijejo izidi pri ovsu, absolutno natanko pa z onimi preizkusi z ržjo in pšenico iz leta 1896. Kostna moka je tudi zdaj samo za spoznanje zaostala za Tomasovo žlindro. S pričujočimi poljskimi preizkusi je iz vegetativnih preizkusov (Pavel Wagner v Darmstadtu) izvajana trditve, da je učinek fosforove kisline v kostni moki ničev, na novo in sijajno ovržena.

„Učinek fosforove kisline v razklejeni kostni moki je tudi pri preizkusih z jarim žitom dober. V tem je nov dokaz, da je za določitev učinka kake rastlinske hranine merodajen edinole poljski preizkus. Iz preizkusov v posodah (Töpfen) izvajamo mnenje, da je učinek fosforove kisline kostnih mok ničev, je odločno nepravdo.“ (Zeitschrift für landw. Versuchswesen in Oesterreich, 1900, stran 602 in 609).

Do enakih zaključkov je prišel tudi dr. J. Stoklasa, profesor na češki tehniki v Pragi in drugi.

In kaj je trdilo preizkuševališče v Ljubljani glede razklejene kostne moke? Ono je potrdilo na podlagi triletnih gnojilnih preizkusov edinole to, kar

so trdili zgoraj imenovani avstrijski agrikulturni (kmetijski) kemiki že pred šestimi in osmimi leti. Zakaj ni g. Gustav Pirc c. kr. sekcijškega šefa dr. E. Meissla in dvornega svetnika dr. W. Daferta, ker sta se izjavila za razklejeno kostno moko, že takrat poklical na odgovornost, jima očital „lahkomiselnost“ in predbacival, da nastopata proti kranjski kmetijski družbi?

G. Gustav Pirc ni delal nikdar gnojilnih preizkusov z razklejeno kostno moko in jih tudi nikdar ni dal napraviti. Bil je a priori, ne da bi imel stvarnih razlogov za to, proti razklejeni kostni moki in vsled tega ne more biti poklican v to, da bi govoril in pisal o njeni gnojilni vrednosti.

Naše preizkuševališče je dobilo od tukajšnje tvornice delniške družbe za kemično industrijo (tvornica za klej) v Ljubljani večjo množino razklejene kostne moke v preizkusne namene zastonj. Vsa ta kostna moka se je oddala kmetovalcem (preizkušnikom) tudi zastonj, kar je bilo tudi objavljeno po domačem časopisju.

Mi prepuščamo sodbi normalno mislečih ljudi, če je v tem sploh iskati kake nepravilnosti.

Mi bomo še nadalje ostali z najboljšo vednostjo in vestjo pri trditvi, da je razklejene kostna moka za Kranjsko najcenejše fosforovo gnojilo in da je popolnoma enako vredna v gnojilnih učinkih s Tomasovo žlindro. Vsakdo, ki uporablja Tomasovo žlindro namesto razklejene kostne moke, zapravi čisto po nepotrebem 182 K pri vagonu.

Tukajšnja tvornica za kemično industrijo izdeluje že dolgo vrsto let razklejeno kostno moko s povprečno 30 % fosforove kisline in jo izvažajo po nizki ceni v Italijo, Nižjeavstrijsko, Češko in drugam. Mi pa dobivamo mnogo dražjo Tomasovo žlindro s 15 % fosforove kisline preko Trsta iz Nemčije in Anglije.

Očitane g. Gustava Pirca, da nastopa preizkuševališče proti „Kmetijski družbi“, odločno in z gnevom zavračamo. Očitane v tem oziru more zadeti edinole g. Gustava Pirca, ki je „Kmetijsko družbo“ v omenjeni stvari slabo poučil.

Kmetijsko-kemično preizkuševališče je samostojen zavod, nad katerim nima torej g. Gustav Pirc nikake oblasti.

Gospod Gustav Pirc se v omenjenem članku trudi, da bi spravil razklejeno kostno moko v medsebojno zvezo z „živinskim redilnim praškom“. In da se pomiri, mu povemo, da smo v resnici preizkovali „živinske praške“, in sicer dobre in slabe, o čemur se lahko vsakdo prepriča iz tiskovnega poročila našega zavoda za leto 1903. Reklame pa za take praške nismo delali, pač pa smo dajali o njih svoje mnenje, za kar smo opravičeni. Nasprotno pa je g. Gustav Pirc delal za razpečavanje „slabih živinskih praškov“ največjo propagando, ker jih je v

inseparatnem delu „Kmetovalca“ dolgo vrsto let kmetovalcem priporočal.

Naše izvajanje sklepamo s pripomnjo, da se naše preizkuševališče kot strokovno znanstveni zavod ne bo spuščalo v nadaljno polemiko.

Ljubljana, dne 4. decembra 1906.

Ravnateljstvo kmetijsko - kemičnega preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani:

Dr. E. Kramer.

VABILO

na

redni občni zbor

Mlekarske zadruga v Selcih,

registrirane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 20. januarja 1907 ob 7. uri zjutraj v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Predložitev računa za leto 1906.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev treh članov načelstva.
5. Volitev dveh članov nadzorstva.
6. Raznoterosti. (Odločitev o oddaji mleka v Škofje-loško mlekarno. Plačevanje mleka.)

Ker se bo obravnavalo več za zadrugo važnih stvari se člani vabijo, da se gotovo vsi udeležijo občnega zbora.

Odbor.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Kamniku,

registrirane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. prosinca 1907 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrditev računskega zaključka za leto 1906.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.

Načelstvo.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydropske tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Kranjska tovarna lanenega olja, Kranj

Zabret & Huter

priporočajo

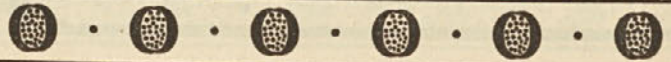
Sladko laneno olje in

lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kg.

Naroča se pri „Gospodarski zvezi“ ali naravnost pri tvrdki. Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikaškega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine (preše). Analiza lanenih tropin znaša: 40—41% surovega proteina (beljakovin) z 9—10% olja po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

274 x-7

Izšel je težko pričakovani

Koledar

za

kmetovalca 1907.

Uredil dež. nadzornik J. Legvart.

II. zelo popolnejši letnik z vsebino: Kratek opis umne živinoreje, zlata pravila živinoreji, krmljenje goveje živine in prašičev. Prašičjereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka. Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmet. zakoni. Hmeljarstvo. Prerač. v kile, orale in hektarje. Koledar, sejmi in še mnogo drugega.

Vežan je letos v posebno močno platno. **Cena s pošto K 1.80**, in se naroča pri **Iv. Bonaču v Ljubljani.**

Vsled prihranitve dragega povzetja se naj znesek naprej določijo.

Delniška stavbinska družba »UNION« v Ljubljani.

Ob začetku leta sklepajo posojilnice na občnih zborih o porabi čistega dobička. — Delniška stavbinska družba „UNION“ se usoja pri tej priliki opozoriti p n. hranilnice in posojilnice, da so še oddati delnice III. emisije, in da blagovolè vsaj en del čistega dobička uporabiti za nakupovanje delnic družbe „UNION“. — S pomočjo združne organizacije se je posrečilo postaviti krasno stavbo hotela „UNION“. — Delničarji postali so solastniki tega podjetja, in delnice imajo sedaj svojo vrednost. Treba je pa še oddati III. emisijo, in odda se lahko, ako naše hranilnice in posojilnice vzajemno postopajo in prevzamejo delnice. — Tako narodno-gospodarsko delo mora vspevati. — Oglasila za podpise delnic sprejema podpisani načelnik.

Dr. V. Gregorič,
načelnik.

Živo divjačino

jerebice, fazane, srne, jelene, uharice za lov, vsakovrstne ropne živali, in ptice, kokoši, gosi in krasne fazane

kupuje in prosi ponudb

Edvard Mayer

razpošiljatelj žive divjačine

Dunajsko Novomesto, Schneeberggasse št. 10.
Avstrija. 268 12—8

Podružnica trgovine z živalmi Lavanyukut. Ogrsko.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

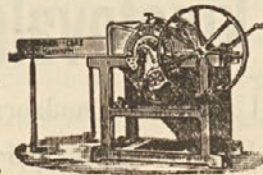
Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-1

Mlatilnice

lahko tekoče z rokami za goniti.

Mlatilnice vsakovrstne
z vrtilom (gepeljnom).

Mlatilnice z motor-

jem na bencin (najcenejša gonilna sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po

zelo nižanih cenah

pri

Karol Kavšeka nasled. 248 x-1

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev.

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča predno kupi kaki stroj!

Berite!

Gospodarsko društvo Baderna

v Istri

262 24—15

ima v svojem združnem skladišču
pristnega terana in izborno belo vino!

Cene zmerne!

Pošilja se pod sledečimi ugodnimi, poštenimi pogoji:

1. Vino se pošilja franko skladišče ali želez. postaja Sv. Petar u Sumi ali Poreč (Parenzo). — Tudi v lastnih sodih, ki se vrnejo franko na eno obeh postaj.
2. Od postaje gre blago na račun in riziko naročnika.
3. Reklamacije veljajo še osem dni po dostavi fakture (računa).
4. Plača se takoj ali tekom 30 dni potom Združne zveze v Ljubljani.
5. Vino se tudi zamenja za les — fižol — krompir — moko — otrobe — koruzo in druge gospodarske in obrtnijske izdelke
6. Pri naročilih izpod 300 litrov se vzorcev ne pošilja.

Zadruga! Trgujemo med seboj! Pomagajmo druga drugi! Vsaka konkurenca — vsak riziko je izključen pri kupu in prodaji!

Naše načelstvo posreduje radevolje brezplačno tudi pri nakupu vina in grozdja od nje članov. Za posredovano kupčijo prevzame garancijo!

Berite!

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

nasproti železniške postaje Vižmarje v lastni hiši

naznanja slavnemu občinstvu, da si je preuredila

mizarsko delavnico s strojnim obratom na parno silo.

Velika zaloga **spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov** od preprostih do najfinejših, po najnižjih cenah, brez konkurence.

Izdeljuje vsa **pohištvena in stavbna dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe.**

257, 24—18

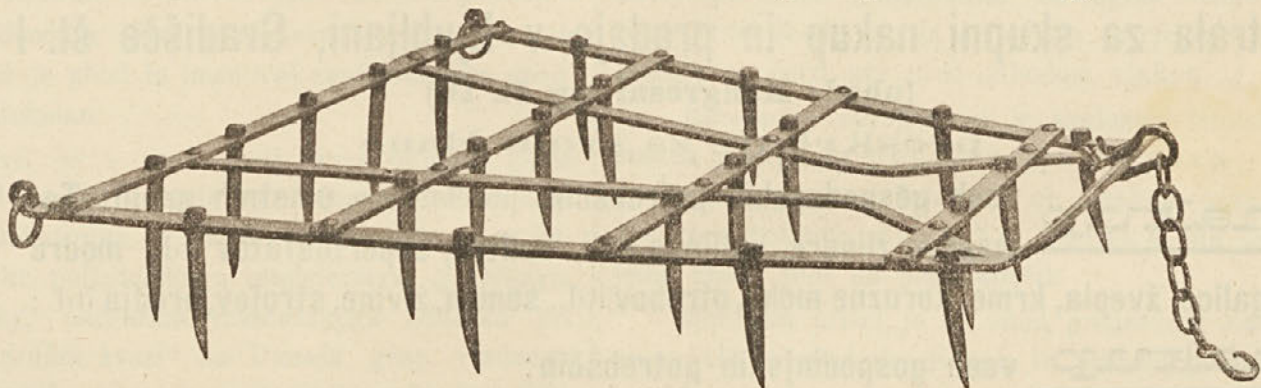
Zaloga v Šent Vidu nad Ljubljano, prodajalna v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 18. — v hiši Kmetске posojilnice.

Ceniki na razpolago.

Provačniki in mačrti brezplačno.

Najboljše patentirane brane

nadkriljujejo vsakovrstne dosedanje lesene brane, ker so nepokvarljive ter se zobovi vsikdar lahko z novimi nadomeste. ♦ Cena za 1 komad (teža približno 25 kg) 15 K

Nadalje vse vrste dobro varjenih verig za živino, vozove itd., kakor raznovrstnih kovanih žeblov priporoča

258, 24—18

Prva žrebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi in Kamnigorici

registr. zadruga z omejeno zavezo.

Ceniki na zahtevo brezplačno in franko. Kmetijske zadruge pri večjem odjemu popust.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. junija 1906:
čez 12 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. junija 1906:
čez 27 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
preje: Gradišče št. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldan ter jih obrestuje po

4½%⁰

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženi 100 kron
čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1906: K 12,485.874·93 — Denarni promet v letu 1905: 54,418.440·28

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1906.

249, x-1

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.
Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu
Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. Ljud. pos.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,
Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.
Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku

Gospodarska zveza

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: To-
maževe žlindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre
galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd. ;

nakup vseh gospodinjskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Zaloga klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.